

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ

*Т.О. Мачак, асистент
кафедри обліку, оподаткування та УФЕБ
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Соняшник – основна олійна культура України. Сьогодні, він виступає традиційною культурою для сучасних аграріїв та є одним із економічно-привабливих видів продукції як на аграрному так і на продовольчому ринку.

Цьому сприяли стабільність внутрішнього ринку, а також постійний попит зовнішніх ринків на соняшникову олію. Зацікавленість сільгоспвиробників вирощуванням соняшнику зумовлено доступністю закупівельних цін соняшникового насіння на внутрішньому ринку, які забезпечують високий рівень його рентабельності.

Соняшник належить до трійки олійних культур, які є лідерами за вирощуванням в світі. І це не дивно, культура є безсумнівно прибутковою і за ступенем рентабельності вона займає перше місце. На сьогодні – це єдина прибуткова культура, яка має стійкий попит як на вітчизняному так і на світовому агроринку.

Основними факторами які стимулюють сільхозвиробників являються постійний попит та висока рентабельність вирощування соняшника. Технологія вирощування соняшника є не складною, порівняно з іншими високорентабельними культурами, що дозволяє виростити культуру практично будь якому виробнику.

Питання стосовно ефективності виробництва соняшнику є предметом наукових пошуків великої кількості вітчизняних та зарубіжних вчених. Вагомий внесок у дослідження тенденцій розвитку олійно-жирової галузі зробили О. Маслак, А. В. Фаїзов, Н. Л. Кузьмінська, та інші. В їхніх працях відображуються головні аспекти стану та перспектив розвитку ринку олійних культур, та в цілому на олійножирову галузь. Звертається особлива увага на дослідження світових тенденцій у виробництві та переробці олійних культур

Соняшник є культурою теплолюбивою, вимогливою до вологи та до інтенсивного сонячного освітлення. Її вирощують в усіх регіонах України. Проте основні посіви зосереджені переважно у південних та центральних областях. Лідерами з посіву соняшнику в минулому році стали Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська та Кіровоградська область. За даними офіційної статистики, понад 500 тис га були засіяні соняшником.

Основні обсяги виробництва соняшнику зосереджені в сільських господарствах. Так, за підсумками минулого року, на частку аграрних підприємств, враховуючи і фермерські господарства, припадає близько 86% загального врожаю. Інша частина припадає на господарства населення.

Весь соняшник, який вирощується у нас в країні, відповідає всім вимогам ДСТУ. Залежно від якості, існує поділ його за класами і призначенням. Також,

при виробництві соняшнику, можемо говорити про широкий спектор його використання:

- Виробництво соняшникової олії;
- Використання у харчовій та кондитерській промисловості. Олію використовують у процесі виготовлення маргарину, консервів, кондитерських виробів та інших галузях промисловості;
- Виробництво олеїнової кислоти;
- При виробництві меду;
- Широко використовується побічна продукція (макуха на корм скоту; соняшникова лузга для виготовлення пілетів,ін.)

Тобто, можемо стверджувати, що виробництво та переробка соняшникового насіння є фактично безвідходним виробництвом, чим також викликає велику увагу у її виробників.

Зацікавленість аграріїв до соняшнику пояснюється високою його рентабельністю, проте, прибутковість його вирощування залежить від багатьох факторів:

По-перше, правильного вибору сорту чи гібриду, який відповідає природно-кліматичним умовам, складу ґрунту і іншим особливостям регіону. (ринок соняшнику насичений пропозицією різних гібридів від провідних виробників);

По-друге, невід'ємним елементом є застосування виробниками сучасних комплексних мінеральних добрив для збагачення ґрунту необхідними поживними речовинами;

По-третє, важливою частиною технологічного процесу при вирощуванні соняшнику є застосування засобів захисту рослин, які на соняшник оказують мінімальний негативний ефект.

Одним із найважливіших факторів підвищення врожайності та якості насіння є використання науково обґрунтованих сівозмін, диференційоване застосування строків сівби, норм висіву і більш широке застосування стартових доз складних добрив.

Висока ефективність виробництва насіння соняшнику та продуктів його переробки зумовили розповсюджене вирощування соняшнику в усіх природно-економічних зонах України та надто високу питому вагу цієї культури в структурі посівних площ, що призвело до зниження родючості ґрунту та порушення сівозмін. Тому, одним із шляхів підвищення ефективності виробництва соняшнику є використання новітніх технологій, менш енергозатратних, а також пошук рентабельних культур для введення в сівозміни які б позитивно впливали на вирощування соняшнику.

Підвищення ефективності виробництва ринку насіння соняшнику є різнобічною проблемою. Її вирішення потребує комплексного розв'язання економічних, організаційних і агротехнічних питань, які дають змогу забезпечити суттєве зростання обсягів виробництва соняшнику.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств/В.Г. Андрійчук.-К.: КНЕУ, 2004.-624с.

2. Дяченко О. В. Шляхи підвищення урожайності соняшнику в умовах сучасних інтеграційних процесів України [Електронний ресурс]. – режим доступу: www.nbuu.gov.ua.

3. Маслак О. Сучасні тенденції ринку соняшнику/О.Маслак//Техніка і технології АПК.-2017.-№5(8).-С.35-38.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Фаїзов А. В. Олієжировий комплекс: проблеми і фактори розвитку [Електронний ресурс]. – режим доступу: www.nbuu.gov.ua.